

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Hållbarhetsprogram Karolinska 2023-2027

*Tillämpningsanvisning av:
Region Stockholms Hållbarhetsstrategi 2022-2027,
med inkludering av Region Stockholms Medarbetarpolicy, Karolinskas Vägvisare
Region Stockholms Folkhälsopolicy*

Vad innebär ett hållbart Karolinska?

"Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsvillkor för alla människor, nu och i framtiden. Människan är i centrum, ekologin sätter ramarna och en sund ekonomi är en förutsättning och ett medel för hållbar utveckling."

- För oss på Karolinska handlar hållbarhetsfrågor om att motverka ohälsa på lång sikt - dagens arbete med att bota ska inte öka behovet av att lindra i framtiden. Med ansvar för framtiden ska Karolinska vara ett föredöme inom hållbarhetsarbetet.
- Våra medarbetare bidrar till en stor del av Stockholms vårdkapacitet samt erbjuder forskning och utbildning i framkant. En hållbar arbetsmiljö ger oss goda förutsättningar för att nå våra hållbarhetsmål och bidrar till en ökad patientsäkerhet.
- Hur vi hanterar vår omfattande resursförbrukning och hur vi bemöter varandra i vårt arbete påverkar vår omvärld. Vi har ett stort ansvar men också stora möjligheter att agera.
- Om vi tillsammans tar tag i hållbarhetsutmaningarna kommer det leda till en bättre folkhälsa och ett ökat välbefinnande för våra patienter och våra medarbetare.
- Vi gör det utifrån våra värderingar; vi tar *ansvar* för vår påverkan, vi visar *medmänsklighet* både nu och för kommande generationer och vi ser vår påverkan utifrån ett *helhetsperspektiv*.

Ansvar

Medmänsklighet

Helhetssyn

Vad är Hållbarhetsprogrammet?

Programmet sträcker sig under perioden 2023 - 2027, men svarar även upp mot mer långtgående mål och till de globala hållbarhetsmålen samt Parisavtalet. Fokusområden kan tillkomma utifrån regionens styrning framöver. Dokumentet är flexibelt och kan komma att uppdateras under målperioden.

Övergripande finns åtta principer för vårt hållbarhetsarbete

Princip 1 - 4 riktar främst till vård- och labverksamheter

- 1** Social hållbarhet
- 2** Hållbar arbetsmiljö
- 3** Miljömässig hållbarhet
- 4** Ekonomisk hållbarhet

Princip 5 - 8 riktar främst till centrala staber och sjukhusövergripande verksamheter

- 5** Hållbarhet inom styrande processer och upphandling
- 6** Hållbar arbetsmiljö
- 7** Hållbara metoder och arbetssätt
- 8** Hållbarhet och trygghet i våra fastigheter

Måluppföljningen på sjukhusövergripande nivå beskrivs i slutet av dokumentet.

Din uppgift?

Vad blir din uppgift?

Vård och labverksamhet

- 1) Du och din verksamhet väljer minst två aktiviteter år 2023. Välj aktiviteter som tar hänsyn till er mest betydande påverkan och som skapar mest nytta. Princip 1-4 riktar sig främst till vård- och labverksamhet.
- 2) Varje princip har mål kopplade till sig, samt valbara aktiviteter. Valda aktiviteter kommer att följas upp under året enligt anvisning.

Centrala staber och sjukhusövergripande verksamheter

- 1) Du och din verksamhet väljer de aktiviteter som är mest relevanta för ert verksamhetsområde och som skapar mest nytta. Princip 5-8 riktar sig främst till centrala staber och sjukhusövergripande verksamheter.
- 2) Varje princip har mål kopplade till sig, samt valbara aktiviteter. Valda aktiviteter följs upp under året enligt anvisning.

Social Hållbarhet

Hållbar Arbetsmiljö

Miljömässig Hållbarhet

Ekonomisk Hållbarhet

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Styrande hållbarhetsprinciper 1-4

Främst för VÅRD och LAB

Princip 1: Social hållbarhet inom VÅRD och LAB

Mål

Vi ska vara tillgängliga och bemöta alla likvärdigt

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

- Genomföra obligatoriska hållbarhetsutbildningar
- Minska vårdköer
- Analysera statistik, t.ex. vårdköer och uteblivna besök, utifrån diskrimineringsgrunder (så som kön och ålder), och vid behov ta fram åtgärder
- Säkerställa att tolk används vid behov och att rutiner finns för användande av olika tolktjänster
- Utse ombud inom relevanta områden (t.ex. etikombud, barnrättsombud)
- Tillgänglighetsanpassa kommunikationskanaler (t.ex. Inuti, extern web)
- Genomföra konsekvensbedömningar utifrån social hållbarhet och barnrätt
- Främja delaktighet för patienter och bemötande utifrån ett personcentrerat förhållningssätt

Vi ska främja folkhälsa i regionen

- Inkludera hållbarhetsperspektivet vid hälsofrämjande rådgivning
- Utifrån verksamhetens förutsättningar, identifiera åtgärder som är hälsofrämjande för patienter
- Genomföra konsekvensbedömningar utifrån folkhälsa

Vår verksamhet ska vara resilient

- Genomföra årlig genomgång av kontinuitetsplan/katastrofplan

Med social hållbarhet avses följande områden: folkhälsa, mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet, trygghet, barns rättigheter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och hbtq.

Princip 2: Hållbar arbetsmiljö inom VÅRD och LAB

Mål

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

Vi ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

- Säkerställa att kompetens, befogenhet och resurser finns hos chef som tar emot fördelning av arbetsmiljöuppgifter
- Genomföra utbildningar inom arbetsmiljö och hälsa
- Rapportera och åtgärda alla risker, tillbud, arbetsskador och ohälsa i HändelseVis
- Ha en kontinuerlig dialog om arbetsmiljö och arbetsmiljöfrågor på APT
- Genomföra årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Vi ska överträffa lagstiftningen inom arbetsmiljö, med ett tydligt fokus att främja hälsa och förebygga arbetsrelaterad ohälsa

- Öka följsamhet till styrande dokument gällande arbetsmiljö
- Genomföra ett tidigt och aktivt arbete med att främja frisknärvaro, arbetsanpassning och rehabilitering (ex. via omsorgssamtal och hälsomottagningar)

Princip 3: Miljömässig hållbarhet inom VÅRD och LAB

Mål	Valbara aktiviteter som bidrar till målen
Vi ska minska vår klimatpåverkan med 40% till år 2027	• Minska våra tjänsteresor med flyg • Vidareutveckla vård på distans • Minska utsläpp från medicinska gaser • Minska vår energi- och vattenanvändning
Vi ska minska våra hälso- och miljöfarliga utsläpp från kemikalier och läkemedel till år 2027	• Öka antalet substitutionsutredningar för CMR-produkter • Öka följsamhet till styrande dokument gällande kemikalier (t.ex. dispensansökning vid inköp och att genomföra riskbedömningar) • Minska användningen av utvalda läkemedel* • Minska andelen bredspektrumantibiotika** av mängden total antibiotika • Minska kassation av läkemedel
Vi ska minska vårt svinn och öka vår cirkulära resursanvändning till år 2027	• Minska svinn (t.ex. matsvinn från patientmåltider eller produkter i patientflöden) • Utvärdera behov av inköp, välja flergångsartiklar framför engångsartiklar, köpa biobaserade och/eller återvunna produkter • Minska andelen engångstextilier och andelen uteliggande kläder • Åtgärder för förbättrad avfallshantering

*diklofenak, felodipin, citalopram, escitalopram och ciprofloxacin

** cefalosporiner och fluorkinoloner

Princip 4: Ekonomisk hållbarhet inom VÅRD och LAB

Mål

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

Vi ska integrera hållbarhet i våra beslut och styrande processer

- Genomföra riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån hållbarhet vid större förändringar
- Väga in hållbarhet i beslut som tas om nya metoder, investeringar eller ombyggnationer i ett tidigt skede. Undersök och utvärdera vid behov.

Våra avtal ska efterlevas och våra upphandlingar och inköp ska integrera hållbarhetsaspekter

- Säkerställa att inköp som görs utanför Medicarrier från avtal beställs enligt rutin
- Alltid beställa via avtal när avtal finns
- Alltid lägga beställningar i den för ändamålet rätt kanal, med stöd av inköpare vid behov

Vi ska följa upp våra upphandlade avtal utifrån hållbarhet

- Rapportera fel och förbättringsförslag gällande produkter och tjänster till Ekonomi och inköp, kopplat till hållbarhet

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Styrande hållbarhetsprinciper 5-8

Främst för centrala staber och sjukhusövergripande verksamheter

Princip 5: Hållbarhet inom styrande processer och upphandling

Mål

Vi ska integrera hållbarhet i våra beslut och styrande processer

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

- Inkludera hållbarhetsaspekter i ett tidigt skede i projekt, innovation, investeringar, inköp och beslut samt i styrande dokument
- Utveckla rutiner för riskbedömningar och konsekvensanalyser utifrån hållbarhet (ex. folkhälsa, social hållbarhet, barnrätt, miljö, säkerhet) i styrande processer
- Systematiskt arbeta med målkonflikter inom hållbarhetsområdet
- Arbeta för en långsiktig hållbar ekonomi och att långsiktiga effekter av hållbarhet identifieras i beslutsunderlag, när så är relevant.
- Ta fram metod för att kunna undersöka status för våra leverantörer kopplat till hållbarhet
- Beakta jämlikhet och transparens i våra styrande processer
- Fortsatt arbete med att utveckla inköpsprocessen kopplat till efterlevnad och anti-korruption
- Ökad kommunikation kring regelefterlevnad och anti-korruption

Våra avtal ska efterlevas och våra upphandlingar och inköp ska integrera hållbarhetsaspekter

- Utveckla kravställningen för hållbarhet kopplat till kategoristyrat inköpsarbete (fokus; utfasningslistor och uppförandekoder, minska risk för utsläpp av kemiska ämnen till avlopp, arbetsrättsliga villkor, cirkuläritet, säkerhet, livscykelanalyser m.m.)

Vi ska följa upp våra upphandlade avtal utifrån hållbarhet

- Utveckla metod för systematisk uppföljning av avtal
- Utöka avtalsuppföljningen gällande hållbarhetskrav

Princip 6: Hållbar arbetsmiljö

Mål

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

Vi ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

- Säkerställa att kompetens, befogenhet och resurser finns hos chef som tar emot fördelning av arbetsmiljöuppgifter
- Genomföra utbildningar inom arbetsmiljö och hälsa
- Alla risker, tillbud, arbetsskador och ohälsa ska rapporteras och åtgärdas i HändelseVis
- Ha en kontinuerlig dialog om arbetsmiljö och arbetsmiljöfrågor på APT
- Genomföra årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Vi ska överträffa lagstiftningen inom arbetsmiljö, med ett tydligt fokus att främja hälsa och förebygga arbetsrelaterad ohälsa

- Öka följsamhet till styrande dokument gällande arbetsmiljö
- Genomföra ett tidigt och aktivt arbete med att främja frisknärvaro, arbetsanpassning och rehabilitering (ex. via omsorgssamtal och hälsomottagningar)

Princip 7: Hållbara metoder och arbetssätt

Mål	Valbara aktiviteter som bidrar till målen
Vi ska vara tillgängliga och bemöta alla likvärdigt	• Utveckla statistikuppföljning utifrån diskrimineringsgrunder på sjukhusövergripande nivå, analysera statistik och genomföra åtgärder som motverkar diskriminering • Fortsätta arbetet med att tillgänglighetsanpassa extern och intern kommunikation • Vidareutveckla möjlighet till tolkstöd i verksamheten • Vidareutveckla möjligheter för patienter att samordna sina besök eller erbjudas vård på distans för att anpassa vården efter individens behov • Utöka samarbetet mellan enheter för att samla ihop de initiativ som tas kring jämlik vård • Genomföra obligatoriska hållbarhetsutbildningar • Genomföra konsekvensbedömningar utifrån social hållbarhet och barnrätt
Vi ska främja folkhälsa i regionen	• Kartlägga och ta fram informationsmaterial om hälsofrämjande åtgärder som inkluderar andra hållbarhetsaspekter för att motivera en förändrad livsstil • Genomföra konsekvensbedömningar utifrån folkhälsa
Vi ska stärka samarbetet med våra intressenter	• Samarbeta och införa ny samverkansmodell från regionen • Kartlägga och hålla ihop Karolinskas intressentgrupper som har koppling till patienter och anhöriga • Förbättra intern kommunikation gällande samverkan med sjukhusets intressenter

Princip 7: Hållbara metoder och arbetssätt

Mål	Valbara aktiviteter som bidrar till målen
Vi ska minska vår klimatpåverkan med 40% till år 2027	• Plan för utökad klimatberäkning och utveckla arbetet med att minska sjukhusets klimatpåverkan (t.ex. konsumtionsrelaterade utsläpp, så som engångsprodukter, livsmedel, textilier, tjänsteresor, transporter, personalresor m.m.) • Förbättra verksamhetens möjligheter att arbeta med energieffektivisering
Vi ska minska våra hälso- och miljöfarliga utsläpp från kemikalier och läkemedel till år 2027	• Fasa ut miljö- och hälsofarliga ämnen • Öka insikten om riskbaserade arbetssätt kopplat till kemikalier och sjukhusets riktlinjer • Utöka antalet läkemedel för substitution utifrån regionens vägledning • Samarbeta med måltidsleverantörer för att nå upp till regionala mål kring andel ekologiska och "svekologiska"* råvaror i patientmaten
Vi ska minska vårt svinn och öka vår cirkulära resursanvändning till år 2027	• Prioritera och utveckla cirkulära flöden på sjukhuset (t.ex. återbruk för möbler, reparationsmöjligheter, efterskänkingsmöjligheter, steriliseringsprocessen, textilflödet m.m.) • Ta fram åtgärder för att förbättra materialåtervinningsgraden • Fortsätta arbetet med att minska vårt svinn (matsvinn, svinn av produkter, möbler och utrustning m.m.)

* Svekologiskt innebär ekologiska råvaror med ursprungsland Sverige.

Princip 8: Hållbarhet och trygghet i våra fastigheter

Mål

Vi ska arbeta systematiskt med att inkludera hållbarhetsaspekter vid ny- och ombyggnationer

Vår verksamhet ska vara resiliënt

Valbara aktiviteter som bidrar till målen

- Utforma och följ uppdragsbeskrivning för byggprojekt
 - Kravställa på hållbarhetsaspekter, bland annat i enlighet med miljöbyggnadsstandarder och utökad eller bevarad biologisk mångfald samt tillgänglighet, vid om- och nybyggnationer
 - Inkludera hållbarhetsaspekter (miljö, säkerhet, tillgänglighet, arbetsmiljö m.m.) i checklistor för flytt
 - Se över rutiner för skyltning vid flytt utifrån ett tillgänglighetsperspektiv
 - Arbeta med förbättringsåtgärder kopplat till t.ex. giftfri miljö och biologisk mångfald
- Genomföra årlig genomgång av kontinuitetsplan/katastrofplan
 - Inkludera sociala aspekter och klimatanpassning vid genomgång av sjukhusets Risk- och Sårbarhetsanalys (RSA) samt i kontinuitetsplaner

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Uppföljning av hållbarhetsprinciper

Sjukhusets hållbarhetsmål

Mål

Vi ska vara tillgängliga och bemöta alla likvärdigt

Princip 1 & 7

Vi ska främja folkhälsa i regionen

Princip 1 & 7

Vår verksamhet ska vara resilient

Princip 1 & 8

Vi ska stärka samarbetet med våra intressenter

Princip 7

Mäts utifrån

- Andel medarbetare som gått utbildningarna *Hbtq-normer, kön och sexualitet; Etnicitet, normer och möten i vardagen* samt *Att undanröja hinder* (Lärtoget)
- Utfall från patientenkäter
- Skapad mätbarhet för konsekvensanalyser gällande social hållbarhet, samt basårssiffra (2023)

- Redovisning av hälsofrämjande informationsmaterial med hållbarhetsperspektiv
- Skapad mätbarhet för konsekvensanalyser gällande folkhälsa, samt basårssiffra (2023)

- Årlig genomgång av hållbarhetsaspekter i sjukhusets Risk- och Sårbarhetsanalys (RSA) samt i kontinuitetsplaner
- Skapa mätbarhet samt basårssiffra (2023)

- Redovisning av samverkan med intressentgrupper

Mål

Vi ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Princip 2 & 6

Vi ska överträffa lagstiftningen inom arbetsmiljö, med ett tydligt fokus att främja hälsa och förebygga arbetsrelaterad ohälsa

Princip 2 & 6

Mäts utifrån

- Skapad mätbarhet för andel chefer som gått utbildningarna *Spelet om arbetsmiljön*, *e-learning inom arbetsmiljö* (Fysiskt samt Lärtorget) (2023)
 - Skapad mätbarhet avseende uppföljning och hantering av risker, tillbud och arbetsskador (2023)
 - Skapad mätbarhet för andel chefer som genomfört årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (2023)
-
- Sjukfrånvaro ska vara max 19 dagar per anställd och år (2023).
 - Skapad mätbarhet för andel medarbetare som har sjukfrånvaro 5 dagar eller mindre senaste året, samt framtagande av basårssiffra (2023)
 - Skapad mätbarhet för andel medarbetare som tar ut friskvårdstimmar/friskvårdsbidrag samt framtagande av basårssiffra (2023)
 - Skapad mätbarhet för uppföljning av HSE- och HME-frågor, personalomsättning och övertid, samt framtagande av basårssiffra (2023)

Mål

**Vi ska minska vår klimat-
påverkan med 40% till år 2027**

Princip 3 & 7

**Vi ska minska våra miljöfarliga
utsläpp från kemikalier och
läkemedel till år 2027**

Princip 3 & 7

**Vi ska minska vårt svinn och öka
vår cirkulära resursanvändning
till år 2027**

Princip 3 & 7

**Vi ska arbeta systematiskt med
att inkludera hållbarhetsaspekter
vid ny- och ombyggnationer**

Princip 8

Mäts utifrån

- Utsläpp från tjänsteresor, energianvändning, egna fordon, medicinska gaser, patientmåltider och textilier
- 5 utsedda prioriterade flöden för minskad klimatpåverkan (2023)

- Minskat antal förskrivningar och rekvisitioner av utvalda läkemedel
- Minskad användning av bredspektrumantibiotika av total mängd antibiotika
- Skapad mätbarhet för kassation av läkemedel samt basårssiffra (2023)
- Andelen ekologiska och svekologiska livsmedel i patientmat ska minst vara det som anges av Regionens styrning
- Antal genomförda substitutionsutredningar för miljö- och hälsofarliga kemikalier

- 3 utsedda prioriterade flöden för cirkuläritet (2023)
- Andel uteliggande kläder ska max vara 25%
- Antal engångstextilier per vårdkontakt och slutenvårdstillfälle ska inte öka
- Materialåtervinningsgraden ska minst vara 30%
- Total mängd matsvinn ska minska med 15%, utifrån 2021
- Andel biobaserade produkter ska vara minst 15% av utvalda produktgrupper

- Genomförda stickprover

Mål

Vi ska integrera hållbarhet i våra beslut och styrande processer

Princip 4 & 5

Våra avtal ska efterlevas och våra upphandlingar och inköp ska integrera hållbarhetsaspekter

Princip 4 & 5

Vi ska följa upp våra upphandlade avtal utifrån hållbarhet

Princip 4 & 5

Övrig uppföljning av aktiviteter

Princip 1-8

Mäts utifrån

- Andel relevanta upphandlingar där hållbarhetskrav har inkluderats (inklusive specifika krav kring livsmedel och måltidstjänster enligt region Stockholm)
- Definiera och skapa mätbarhet för andel styrelsebeslut som inkluderar hållbarhetsbedömning, samt basårssiffra (2023)
- Stickprover på hållbarhetsbedömningar från investeringsrådet beslut

- Skapad mätbarhet för avtalstrohet kontra inköp via avtal, samt basårssiffra (2023)

- Antal uppföljda avtal utifrån Hållbarhet
- Antal genomförda hållbarhetsanalyser utifrån uppföljda avtal

- Andel ME/OO/Staber som driver sina hållbarhetsaktiviteter framåt